

Päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten energiansäästöväin

4V-hankeen päätösseminaari

23.11.2010

Teea Markkula

Vantaan kaupunki, sivistystoimi

Vantaa

VANTAA

Vantaan kaupunki kestävän kehityksen suunnannäyttäjänä

- Vantaan kaupunki on sitoutunut sekä kansallisiin että EU-tasoisiin tavoitteisiin ilmastonmuutoksen torjunnassa. Tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan kaikkien toimialojen osallistumista.
- Sivistystoimi on omalta osaltaan sitoutunut kaupungin asettamiin tavoitteisiin toteuttamalla toimialalle vuosille 2010-2012 laadittua ympäristöohjelmaa.
- Sivistystoimen palvelujen, varhaiskasvatus, perusopetus, nuoriso- ja aikuiskoulutus sekä kirjastot, piirissä on päivittäin n. 40 000 lasta, nuorta ja aikuista.

Sivistystoimessa toteutetaan vuosittain päivähoitoyksiköille, kouluille ja oppilaitoksille suunnattuja kannustekampanjoita

- vapaaehtoisuus
- yksi teema / aihe kerrallaan
- mahdollisuus saada tukea eri tahoilta kilpailun aikana
- palkitseminen

VANTAA

EkoTeko –säästä sähköä -kilpailu

- vantaalaiset päiväkodit, koulut ja oppilaitokset haastettiin toukokuussa 2009 ensimmäiseen EkoTeko -kilpailuun, jonka teemana oli sähkön säästö
- mukaan lähti 19 päiväkotia (20 %), 32 peruskoulua (50%), kolme lukiota (50%) ja yksi ammattikoulun opetuspiste(20%) eli yhteensä 55 yksikköä, sekä suomen- että ruotsinkielisiä

EkoTeko –säästä sähköä -kilpailu

Kilpailun tavoitteet:

- sähkönkulutuksen vähentäminen
- yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen
- uusien ideoiden kehittäminen ja toteuttaminen sähkönkulutuksen vähentämiseksi

EkoTeko –säästä sähköä -kilpailu

Kilpailun aikana osallistujat

- ideoivat ja toteuttivat konkreettisia toimenpiteitä sähkön kulutuksen vähentämiseksi
- kirjoittivat päiväkirjaa, kirjoittajina sekä henkilö-
kunta että oppilaat/opiskelijat

Ekoihua työstettiin myös äidinkielen tunneilla

”Olipa kerran koira, jonka nimi oli Hemmo. Hemmo asuu luksus talossa, joka on yksin hänen. Hän sammuttaa valot aina kun lähtee lenkille. Eräänä päivänä, kun hän lähti lenkille, hän unohti sammuttaa television ja tietokoneen. Kun hän tuli kotiin, hän huomasi että talo oli tulessa. Hän soitti DOG puhelimella koirien paloasemalle ja sanoi, että he tulisivat niin nopeasti kuin mahdollista. Koirat tulivat juoksemalla sammuttamaan paloa. Kun palo saatiin sammutettua, Hemmo ajatteli ettei enää koskaan käytä mitään sähköllä toimivaa.”

Joonas, 5-luokka, Jokiniemen koulu

Sähkön säästö ideoita

Valaistus

- Sytytetään valot tiloihin vasta, kun niissä alkaa toiminta.
- Sammutetaan valot aina kun poistutaan tilasta yli kymmeneksi minuutiksi / välitunnin ajaksi
- Sytytetään tilaan vain tarvittava määrä valoja.
  - >Valokatkaisijoista on merkitty (esim. teipillä) ne, joita suositellaan käytettäviksi.
- Sammutetaan valot aina, kun ulkoa tulee riittävästi luonnonvaloa.
- Valokatkaisijat merkitty esim. Sammuta valo - kylteillä.

- Lapset päiväkodeissa ja oppilaat kouluissa toimivat energiapoliiseina / energianeuvojina, joiden tehtävänä on kiertää tiloja ja sammuttaa turhat valot, tai opastaa tilan käyttäjiä valojen käytössä. Tai jakavat sakkolappuja niihin tiloihin, joissa turhia valoja päällä.

"Oppilaat valjastettu energia-agenteiksi, joiden tehtävänä on näpäyttää opettajia, jos he unohtavat turhia sähkölaitteita tai valoja päälle".

Atk-laitteet

- Käynnistetään tietokoneet vasta kun todellinen käyttö alkaa.
- Sammutetaan tietokoneet yöajaksi.
- Tietokoneen näyttö sammutetaan, kun poistutaan koneen ääreltä yli puoleksi tunniksi aikaa.

Muut sähkölaitteet

- Kahvinkeitimestä siirretään kahvi termoskannuun keittämisen jälkeen
- Kuivauskaapit täyteen ennen käyttöä (päiväkodit)
- Kopiointikoneen testaus: lainattu Vantaan Energialta mittari, jolla testattiin kannattaako kopiokone pitää virransäästöllä vai kytkeä päälle vain tarvittaessa > testi osoitti, että jälkimmäinen vaihtoehto kuluttaa vähemmän
- Tulostetaan kaksipuolisesti ja vähennetään tulostamista

" Sähkön säästö on todella tärkeää. Sähköä voi säästää monella tavalla, esimerkiksi: Laita valot pois kun lähdet huoneesta (tai vaikka luokasta). ÄLÄ laita valoja päälle jos auroinko paistaa tarpeeksi hyvin, että näet ilman keinotekosia valoja. Älä valuta vettä turhaan! Jos lataat kännykkää, ota töpseli pois seinästä, kun akku on täynnä. Älä tuhlaa paperia turhiin juttuihin, kun sitten lopuksi heität sen roskeen. Jos kotonasi on takka älä käytä sähköllä toimivia lämmityslaitteita vaan takkaa."

Venla 5-luokka, Jokiniemen koulu

Kilpailun tulokset

Kilpailulle asetetut tavoitteet saavutettiin erinomaisesti

- sähkön kulutuksen vähenemisestä saatu säästö oli n. 53 000 euroa ja 170 000 kWh
- yksiköissä toimittiin yhteisöllisesti yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi
- päiväkodit, koulut ja oppilaitokset tuottivat kymmeniä helposti toteutettavia- ideoita

Palkitut päiväkodit ja koulut

Koulut ja oppilaitokset

- I Dickursby skola
- II Jokiniemen koulu
- III Päiväkummun koulu

kunniamaininnat:

Havukallion koulu
Laajavuoren koulu

Päiväkodit

- I Ankkalammen päiväkot
- II Simonmetsän päiväkot
- III Myyrilän päiväkot

Lehdokin päiväkot
Maarukan päiväkot

VANTAA

Mitä jokainen meistä voi tehdä?

- toimia johdonmukaisesti ja määrätietoisesti eli sytyttää valot ja laitteet vain silloin kun niitä tarvitsee
- sitoutua energian kulutuksen vähentämiseen yksilönä ja yhteisön jäsenenä
- kannustaa muita mukaan ympäristövastuulliseen toimintaan

” Jokiniemen koulun ekoteko-haasteet olivat hyvin yksinkertaisia ja käytännönläheisiä, joten niiden käyttöönotto oli suhteellisen vaivatonta. Tämän vuoksi haasteet saivat monissa ihmisissä aikaan pysyviä toimintatapojen muutoksia tai ainakin ne herättivät ajatuksen idun siitä, että muutos on tarpeellinen ja mahdollinen. Nämä ajattelu- ja toimintatavat ovat suoraan siirrettävissä myös kotioloihin, mikä tietysti on Ekokisan idea. Koulussa opittuja asioita on aina tarkoitus pystyä soveltamaan myös koulun ulkopuolella, ja koulussamme käytyjen keskustelujen pohjalta voi arvioida, että ekotekoilun kohdalla tässä tavoitteessa onnistuttiin hyvin.”

Jokiniemen koulun ekotekopäiväkirja